

การศึกษาผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากล
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง
ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

**Study on the Use of Programmed Instruction in Reading Western Music
Notation of Students in Grade 4, Wat Srimeang School, Thasai
Sub-district, Meang District, Samut Samutskhon Province**

สรารวุฒิ บัวกลีบ / Sarawut bougleeb¹
รองศาสตราจารย์ ดร.มหัส วัฒนไชยยศ²
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดศรีเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบยกกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 เรื่อง 2) แบบทดสอบก่อนเรียน 3) แบบทดสอบระหว่างเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป 4) แบบทดสอบหลังเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และการทดสอบสมมติฐานแบบ t – test

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กทม.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กทม.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กทม.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง มีประสิทธิภาพ 87.07 /81.43 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีสากล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : บทเรียนสำเร็จรูป การอ่านโน้ตสากล โรงเรียนวัดศรีเมือง

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the efficiency of programmed instruction in reading Western Music Notation of students in grade 4 at Wat Srimeang School following the mean of 80/80 and 2) to compare the effectiveness of study of students in grade 4 studying with programmed instruction in reading Western Music Notation using a Pretest and a Posttest. The sample group of this research consisted of 30 students in grade 4, in the 2nd semester of academic year 2012 at Wat Srimeang School, Samutsakorn Province. The sample group was selected by Cluster Random Sampling. The research tools were 1) 4 programmed instruction in reading Western Music Notation of students in grade 4 2) a Pretest 3) a Mid-test during the study with programmed instruction and 4) a Posttest after the study with programmed instruction was completed. The statistics used in the data analysis were mean ($\bar{x}$) and the assumptions were tested with t – test.

The research revealed that:

1. The efficiency of programmed instruction in reading Western Music Notation of students in grade 4, was 87.07 / 81.43 which was a higher efficiency than the mean of 80/80.
2. The students studying with programmed instruction in reading Western Music Notation had an effectiveness of study for the Posttest higher than the Pretest with statistically significant 0.05

Keywords : Programmed instruction, Western Music Notation reading, Wat Srimeang School

บทนำ

ดนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจเบิกบานร่าเริง แจ่มใสและดนตรีเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาพร้อม ๆ กับชีวิตมนุษย์โดยที่มนุษย์เองไม่รู้ตัว ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อม ดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาคจิตใจของมนุษย์ให้มีความเบิกบานรื่นเริงให้เกิดความสงบและพักผ่อน กล่าวคือในการดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ดนตรีมีความเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจสืบเนื่องมาจากความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ โดยตรงหรืออาจเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบในการทำงาน เพลงที่เกี่ยวข้องในงานพิธีการ เพลงสวดถึงพระผู้เป็นเจ้า เป็นต้น ณ ที่ใดมีเสียงดนตรี ที่นั่นเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ ปราศจากความสับสนวุ่นวาย มนุษย์เรามีความเฉลียวฉลาดลึกล้ำอยู่มากล้น สามารถประดิษฐ์เสียงต่าง ๆ อันได้แก่ เสียงสูงเสียงต่ำที่เกิดจากธรรมชาติทั้งหลายให้เป็นเสียงดนตรี โดยนำมาเรียบเรียงด้วยความปราณีตบรรจง เกิดเป็นเสียงเพลงอันไพเราะ มีอิทธิพลต่ออารมณ์ของมนุษย์เราเป็นอย่างมาก

จากผลการทดสอบเรื่องการอ่านโน้ตจึงพอสรุปสาเหตุที่ทำให้การเรียนวิชาดนตรี ในเรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่ำลงนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในเนื้อหาด้านดนตรีที่กล่าวมาข้างต้น ขาดการ

เตรียมการสอนที่ดี ขาดความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านโน้ต

ผู้วิจัยในฐานะครูสอนวิชาดนตรีจึงสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 วิชาดนตรี โรงเรียนวัดศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อพัฒนาให้เกิดประสบการณ์ และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติต่อไป อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากล ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้ 1) รูปแบบการหาประสิทธิภาพของการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การสร้างเครื่องมือในงานวิจัย 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การเก็บข้อมูลงานวิจัย 6) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการหาประสิทธิภาพของการวิจัย

รูปแบบการหาประสิทธิภาพของการวิจัย เรื่อง บทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นแบบ One-Group Pretest-Posttest Design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีจำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนวัดศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบยกกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับฉลากห้องเรียนจาก 2 ห้องเรียนมาเพียง 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 เรื่อง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การอ่านโน้ตสากลชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ
3. แบบประเมินคุณภาพของบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปจากหนังสือการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป (เปรี๊ยะ กุมุท, 2516, หน้า 25) คู่มือการเขียนบทเรียนโปรแกรม (ไพโรจน์ เภาใจ, 2520, หน้า 9-13) นวัตกรรมการศึกษา (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2530, หน้า 6) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

1.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดขอบเขต และเนื้อหาของบทเรียน รวมทั้งกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านโน้ตสากล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.4 กำหนดเนื้อหา เรื่องการอ่านโน้ตสากล จำนวน 4 เรื่อง เรื่องที่ 1 ลักษณะของตัวโน้ต เรื่องที่ 2 อัตราจังหวะของตัวโน้ต เรื่องที่ 3 การอ่านโน้ตในกุญแจซอล เรื่องที่ 4 การอ่านโน้ตในกุญแจฟา

1.5 นำร่างขอบข่ายบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปตามข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 สร้างบทเรียนสำเร็จรูป ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา

1.7 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินด้านเนื้อหาด้วยค่า IOC

1.8 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาวิชานี้มาก่อน และมีผลสัมฤทธิ์ต่ำจำนวน 5 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เล่ม ให้เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง แล้วทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังการเรียน เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เกณฑ์ 80/80

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ(ดนตรี) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาเนื้อหาวิชาดนตรี (การอ่านโน้ตสากล และจุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตร คู่มือครู และแบบเรียนวิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นขอบเขตในการออกแบบทดสอบให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นข้อสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปประเมินประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ซึ่งเคยเรียนเนื้อหาในบทเรียนเรื่องการอ่านโน้ตสากลมาแล้ว เพื่อนำผลการทดลองที่ได้มาหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบเป็น 0 คะแนน

6. นำคะแนนที่ได้ มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) ซึ่งผลการทดลองพบว่าค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.38

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ กูดอร์-ริชาร์ด (Kuder-Richardson) ซึ่งผลการทดลองพบว่า ค่าความเชื่อมั่น (r^2) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 0.86

3. การสร้างแบบประเมินคุณภาพ บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1. ศึกษารายละเอียด จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อทราบแนวทางและขอบเขตในการออกแบบสอบถาม

2. ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดเกณฑ์การประเมินด้านเนื้อหา ด้วยค่า IOC

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำเอาบทเรียนสำเร็จรูป ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ทดลอง 1 คนต่อ 1 เล่ม โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนการเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นให้นักเรียนเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร กำหนดระยะเวลาเรียนบทเรียนละ 1 ชั่วโมง ทั้งหมด 4 บทเรียน ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง ในขณะที่เรียนเนื้อหา เรื่องที่ 1 นักเรียนจะต้องทำแบบ ผึกัดระหว่างเรียนควบคู่กันไปด้วย ทำเช่นนี้จนครบ 4

บทเรียน จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังการเรียนแล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน กับคะแนนแบบทดสอบหลังการเรียน มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เกณฑ์ 80/80 และนำคะแนนแบบทดสอบก่อนการเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังการเรียน มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยค่า (t -test) เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการ วิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร (อนูวัติ คุณแก้ว, 2546, หน้า 48)

2. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียน แต่ละบทในบทเรียนสำเร็จรูป

3. วิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์ที่ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยบทเรียนสำเร็จรูปก่อนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบที่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยใช้สถิติแบบ T- test แบบ Dependent Group คือ มีการทดลอง

กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ที่มีการทดสอบก่อน และทดสอบหลังการทดลอง

5. วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อของแบบทดสอบโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 210)

6. วิเคราะห์ความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบทดสอบ โดยการใช้สูตร KR - 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 198)

ผลการวิจัย

การศึกษาผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การอ่านโน้ตสากล ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วไปประเมินหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การอ่านโน้ตสากล ที่ได้ผ่านการพัฒนาเป็นลำดับเมื่อนำมาใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วปรากฏว่า ผลคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน (E1) มีค่าเท่ากับ 87.07 และผลคะแนนทดสอบหลังการเรียน (E2) มีค่าเท่ากับ 81.43 แสดงว่าบทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 87.07/81.43 ที่กำหนด

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล ระหว่างก่อนเรียน (pretest) และหลังเรียน (posttest)

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การอ่านโน้ตสากล ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง การอ่านโน้ตสากล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีประสิทธิภาพ 87.07/81.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นผลอันเนื่องมาจากการสร้างเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล เนื้อหาบทเรียน ขั้นตอนการกำหนดโครงสร้างของบทเรียน ขั้นตอนการประเมินผลของบทเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหา

และผู้เรียน และขั้นตอนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาและแบบทดสอบ โดยมีการออกแบบลำดับเนื้อหาและวิธีการสอน ที่มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนแต่ละคน และมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีการแสดงเนื้อหาที่มีความแตกต่างกันไปตามลำดับความสามารถของผู้เรียนจนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน อีกทั้งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนขอยืมบทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าวกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน จนเกิดความเข้าใจอย่างทอ้งแท้ ทั้งนี้เนื่องมาจากช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาที่โรงเรียนมีเวลาจำกัด แต่ผลคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนยังน้อยกว่าระหว่างเรียน ทั้งนี้อาจจะเกิดกับตัวบุคคลเองที่ขาดความสนใจ และความเอาใจใส่ในบทเรียน หรืออาจจะเป็นเรื่องของความจำ และความเข้าใจ และขาดคำแนะนำจากครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ จันทร์สุวรรณ (2541, บทคัดย่อ) ซึ่งได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนเรื่องดิน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้สอนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปสอดแทรกไว้ใน

บทเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาทางการอ่านโน้ตดนตรีได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริสทิ Listi (1998) ได้ศึกษาผลการสอนแบบใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบดั้งเดิมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา พบว่า การสอนแบบใช้บทเรียนสำเร็จรูปส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 87.07/81.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูป

3. ผลการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปในการอ่านโน้ตสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีเมือง ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและตั้งใจเรียนดีมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมตามขั้นตอน และมีความกล้าแสดงออกในการถามและการอภิปรายเป็นอย่างมาก ผลการสังเกตการณ์ใช้บทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถและกล้าคิดในเชิงวิเคราะห์ และแสดงเหตุผลต่อการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ครูหน้าที่ช่วยเติมหรืออธิบายขยายในส่วนที่นักเรียนไม่ชัดเจนให้ได้ความถูกต้องสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และการวิจัยในเรื่องอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.1 ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการอ่านโน้ตสากล ครูควรให้ความสำคัญด้านเนื้อหาเรื่องการอ่านโน้ตสากลที่ปรากฏในแบบเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ หรือมีการสอดแทรกความรู้ด้านการอ่านโน้ตอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ครูควรศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่ไม่เข้าใจจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ในบางโอกาสครูอาจเชิญ

วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรีเรื่องการอ่านโน้ตสากล เพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตสากลได้ถูกต้อง

1.2 ครูควรหาความรู้เพิ่มเติมจากการฝึกอบรม หรือค้นคว้าด้วยตนเองตลอดเวลาเกี่ยวกับเนื้อหาการอ่านโน้ตสากลในบทเรียน รวมทั้งการนำเสนอวิธีการสอนการอ่านโน้ตดนตรีโดยใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้ศึกษาและผู้สนใจเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

1.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกชั้นปี เพื่อที่ครูจะได้เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอน

2.1 ก่อนที่จะนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจกับบทเรียนดังกล่าวเสียก่อน วิธีการที่ดีคือ ครูทดลองศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปทั้งหมดโดยเรียนไปที่ละบท และลองทำแบบฝึกหัด หลังจากนั้นตรวจคำตอบจากเฉลย วิธีนี้จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน

2.2 ก่อนที่จะนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ ครูผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนและวิธีการเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองให้ผู้เรียนเข้าใจก่อน โดยเน้นในเรื่องของบทบาทของครูและนักเรียนที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

กล่าวคือ ครูจะเป็นเพียงผู้ชี้แนะและอำนวยความสะดวกในเรื่องการเรียน นักเรียนจะต้องเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนไม่สับสนในการเรียนและจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครูควรจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนทราบว่านักเรียนจะเรียนบทเรียนได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกัน และคำถามหรือแบบทดสอบทำยบทไม่ใช้การทดสอบ แต่เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น และทราบระดับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 ผู้สอนควรดูแลนักเรียนอย่างไรใกล้ชิด ในระยะแรกของการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบไม่มีครูผู้สอน นอกจากนี้หลังจากที่นักเรียนเรียนบทเรียนสำเร็จรูปจบไปหนึ่งบทแล้ว ครูควรจะเรียกประชุมเพื่อซักถามและพูดคุยกับนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหาและเสนอแนะการแก้ไข ครูควรเตรียมตัวพร้อมที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาอยู่เสมอ แต่ไม่ควรที่จะช่วยนักเรียนมากเกินไป มิฉะนั้นนักเรียนจะไม่พยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4 ครูควรเน้นย้ำเรื่องความซื่อสัตย์ ความอดทน และความมีระเบียบวินัย ในระหว่างที่กำลังศึกษาบทเรียนด้วยตนเอง

2.5 ไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนนั่งเรียนติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือเรียนจนจบเนื้อหาที่กำหนดให้ เพราะผู้เรียนอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย และลดความสนใจในการเรียนลง ซึ่งจะ

ส่งผลให้การเรียนลดลงด้วย ควรให้ผู้เรียนได้พักเพื่อคลายเครียด และความวิตกกังวลบ้าง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรได้ทำการสำรวจความต้องการของผู้เรียน หรือศึกษาประเด็นปัญหาของทฤษฎีดนตรีเรื่องอื่นๆ เพิ่มเติมให้ชัดเจนก่อนที่จะสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้เนื้อหาหรือทักษะของบทเรียนสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนอย่างแท้จริงและสร้างบทเรียนที่มีจำนวนแบบฝึกหัดมากเพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญ และเกิดการเรียนรู้ได้จริง

3.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูปแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกทักษะการอ่าน เขียนโน้ตสากลเพิ่มเติมในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ ประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- จุฑาทิพย์ จันทรสุวรรณ. (2541). **บทเรียน
สำเร็จรูปประกอบการดูหนัง เรื่องดิน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขา
ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2530). **นวัตกรรม
การศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
เจริญวิทยาการพิมพ์.**
- เป็รื่อง กุมุท. (2527). **คู่มือการเขียนบทเรียน
สำเร็จรูปเชิงเส้น. กรุงเทพฯ : ภาค
วิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ไพโรจน์ เบบ้าใจ. (2520). **คู่มือการเขียน
บทเรียนโปรแกรม. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.**
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2539).
**เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ ฯ : ชมรมเด็ก.**
- _____. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.**